

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Švietimo įstatymo pakeitimo projektas (toliau – Projektas) turi tikslą gerinti Švietimo įstatyme numatytą teisinį reguliavimą, šalinti jo trūkumus. Tai padaryti siekiama įgyvendinant du pagrindinius uždavinius. Pirmiausia, Įstatyme eksplicitiškai įtvirtinant tėvų teisę pateisinti vaikų nedalyvavimą pamokose dėl svarbių priežasčių. Tokia būtinybė aktualizavosi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pakeitus pažymos formą dėl neatvykimo į darbą, darbo biržą, ar ugdymo instituciją ir nusprendus atsisakyti šios pažymos išdavimo pateisinti vaikų pamokų praleidimui dėl ligos. Pažymėtina, kad iki šiol Švietimo įstatyme tėvų teisę pateisinti vaikų praleistas pamokas dėl svarbių priežasčių nebuvo įtvirtinta, taip pat Įstatymas nenumatė svarbių priežasčių sąrašo. Tokie sąrašai, šiuo metu yra sudaromi ir tvirtinami mokyklų ir savivaldybių tvarkose¹, tačiau neturi aiškiaus įstatyminio pagrindo.

Kitas šio Projekto uždavinys yra papildyti dabar galiojančią įstatymo nuostatą, kuri suteikia teisę tėvams reikalauti, kad vaikui būtų teikiamas geros kokybės ugdymas. Šią nuostatą siūloma susieti su konstitucine tėvų teise nevaržomai rūpintis savo vaikų doroviniu ir religiniu auklėjimu. Pažymėtina, kad valstybės teikiamas privalomas švietimas turi būti ideologiškai neutralus, o srityse, kuriose nėra galima išvengti dorovinių ir moralinių temų, privalo būti gerbiama mokinių bei jų tėvų (globėjų, rūpintojų) sąžinės ir religijos laisvė.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Šį projektą inicijavo ir parengė Seimo narė Asta Kubilienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

¹Dėl mokinių lankomumo apskaitos panaikinus medicininės pažymos formą Nr. 094/a „Medicininė pažyma dėl neatvykimo į darbą, darbo biržą ar ugdymo instituciją:
<<https://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/D%C4%97I%20mokini%C5%B3%20lankomumo%20apskaitos.pdf>>

Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 47 straipsnio 2 dalies 7 punktą tėvai turi pareigą užtikrinti vaiko punctualų ir reguliarų mokyklos lankymą – „tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo užtikrinti vaiko punctualų ir reguliarų mokyklos lankymą; jeigu vaikas negali atvykti į mokyklą, nedelsdami informuoti mokyklą“, taip pat užtikrinti mokinių teisę ir pareigą lankyti mokyklą, kuri įtvirtinta Įstatymo 46 straipsnio 2 dalies 2 punktu „mokinys privalo lankyti mokyklą“. Todėl nenumačius Įstatyme tėvų teisės pateisinti vaikų nedalyvavimą pamokose dėl svarbių priežasčių, neįtvirtinus pavyzdinio svarbių priežasčių sąrašo, galima konstatuoti, kad Įstatyme yra reguliavimo spraga.

Taip pat pažymėtina, kad konstitucinė tėvų teisė nevaržomai rūpintis savo vaikų doroviniu ir religiniu auklėjimu nepakankamai atsispindi Švietimo įstatyme, todėl, Projekto, teikėjų nuomone, tikslinga detalizuoti, kad geras ugdymas, kurio turi teisę reikalauti tėvai, negali būti pažeidžiantis šią konstitucinę tėvų teisę.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo pataisos Projektu siūloma įtvirtinti, kad argumentuotai pateisinti vaiko nedalyvavimą pamokose galima dėl vaiko ligos, šeimos nario ar artimo giminaičio netekties ir kitų rimtų priežasčių. Projekto teikėjai nesiekia nustatyti baigtinio svarbių priežasčių sąrašo. Taip pat siūloma nustatyti, kad tėvai (globėjai ir rūpintojai) turi teisę reikalauti, kad, nepažeidžiant vaiko ir tėvų (globėjų, rūpintojų) sąžinės laisvės ir tėvų (globėjų, rūpintojų) teisės nevaržomai rūpintis savo vaikų religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo įsitikinimus, vaikui būtų teikiamas geros kokybės ugdymas.

Tikimasi, kad priėmus šias pataisas bus pašalintos reikšmingos teisinio reguliavimo spragos, sustiprintos teisinės prielaidos užtikrinti tėvų ir vaikų sąžinės ir religijos laisvės įgyvendinimą švietimo sistemoje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neturės įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo pasekmės verslo sąlygoms ir plėtrai nenumatomos.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Naujų įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimui papildomų biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų neprašyta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „praleistų pamokų pateisinimas“, „sąžinės ir religijos laisvė“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia Seimo nariai

Asta Kubilienė